Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

ISAAC
ASIMOV

SOARELE GOL

Traducere din limba engleză de
Alexandra Fusoi

PALADIN

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

„Una dintre reprezentările clasice ale oraşului-pântec, ale metropolei-mamă, care i-a obsedat pe cititori încă de la prima lectură."

The Guardian

„Isaac Asimov a fost unul dintre vizionarii timpului său. Nu avem cum să ştim câţi dintre oamenii de ştiinţă de astăzi, din câte ţări, datorează prima lor inspiraţie unei cărţi, unui articol sau unei nuvele scrise de el."

Carl Sagan

„Asimov a dat dovadă de una dintre cele mai dinamice imaginaţii din literatura science-fiction."

Daily Telegraph

„Opera lui Asimov este una dintre operele excepţionale ale literaturii SF."

The Times

„*Soarele gol* ni-l înfăţişează pe Asimov ca pe un vizionar şi un mare umanist al secolului XX."

sfreviews.net

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

1

SE PUNE O ÎNTREBARE

Elijah Baley se lupta cu încăpățânare să-și înăbușe senzația de spaimă.

Panica sporea încontinuu de două săptămâni. Ba chiar mai de mult. Sporea, fără încetare, de când îl chemaseră la Washington și-i spuseseră cu seninătate că este detașat pentru o nouă misiune.

Și convocarea la Washington în sine fusese destul de îngrijorătoare. Venise fără detalii, o simplă somație; ceea ce era și mai rău. Includea bilete pentru o călătorie dus-întors cu avionul, lucru care agravase și mai tare situația.

Pe de o parte, era sentimentul de problemă urgentă pe care-l prezenta orice ordin de deplasare cu avionul. Pe de altă parte, era pur și simplu gândul că se vedea nevoit să zboare. Totuși, asta aducea doar un început de neliniște și, până aici, era ușor de înăbușit.

În definitiv, Lije Baley mai zburase de patru ori cu avionul. O dată chiar traversase continentul. Așa că, deși zborul nu este niciodată plăcut, măcar nu va fi cu totul un pas în necunoscut.

Și apoi, călătoria de la New York la Washington nu avea să dureze decât o oră. Decolarea avea să aibă loc de pe pista numărul doi a aeroportului newyorkez, care, ca toate pistele oficiale, era destul de bine izolată, cu o trapă care se deschidea în atmosfera neprotejată numai după ce avionul atingea

Libris.ro Respect pentru oameni și cărți

viteza de zbor. Sosirea avea să fie pe pista numărul cinci de la Washington, care era protejată la fel.

Mai mult, după cum bine știa Baley, avionul n-avea hublouri. Era luminat, avea să se servească mâncare destul de bună, urma să beneficieze de tot confortul necesar. Zborul controlat prin radio avea să fie lin, iar după decolarea avionului, senzația de mișcare dispărea complet.

Spusese toate astea pentru el, dar și pentru Jessie, soția lui, care nu zburase niciodată și care aborda cu groază astfel de subiecte.

— Dar nu-mi place să iei avionul, Lije, spuse ea. Nu e firesc. De ce nu mergi pe autostradă?

— Pentru că ar dura zece ore – fața prelungă a lui Baley avea trăsături neînduplecate – și pentru că sunt membru al Poliției Municipale și trebuie să respect ordinele superiorilor. În caz contrar risc să-mi pierd gradul C-6.

Odată ajunsă discuția aici, orice comentarii ar fi fost de prisos.

* * *

Baley își ocupă locul în avion și privi banda de știri care se derula încet și fără întrerupere pe distribuitorul aflat la nivelul ochilor. Orașul era mândru de acest serviciu: știri, reportaje, articole umoristice, pastile educaționale, uneori ficțiune. Se zicea că, într-o bună zi, benzile vor fi convertite în film, pentru că un ecran ar putea captiva mai eficient privirea și le-ar distrage pasagerilor atenția de la ceea ce-i înconjoară.

Baley își ținu ochii pe banda care se derula, nu doar ca să-i distragă atenția, ci și pentru că așa cerea eticheta. În avion se mai aflau cinci pasageri (asta nu putuse să nu observe) și fiecare dintre ei avea dreptul să fie oricât de speriat și de agitat îi permiteau firea și educația.

Baley s-ar fi simțit cu siguranță ofensat dacă-i observa cineva stinghereala. Nu voia priviri străine care să cadă

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

asupra degetelor lui încordate, acolo unde i se încleștau mâinile pe brațele scaunului, sau asupra petelor de transpirație pe care le lăsau după ce și le desprindea.

Își spuse: „Sunt la adăpost. Avionul ăsta nu-i decât un oraș mic".

Dar nu reuși să se amăgească. În stânga erau vreo doi centimetri și jumătate de oțel; îl putea simți cu cotul. Dincolo de asta, nimic… Ei bine, aer! Dar tot nimic însemna și asta.

Cam 1 600 de kilometri de aer într-o direcție. Cam 1 600 într-alta. Cam un kilometru și jumătate, poate chiar de două ori mai mult, drept în jos.

Aproape că își dorea să poată vedea dedesubt, să arunce o privire spre culmile orașelor îngropate, în timp ce trecea pe deasupra: New York, Philadelphia, Baltimore, Washington. Își imagina aglomerările joase și șerpuitoare ale complexelor de cupole pe care nu le văzuse niciodată, dar despre a căror existență știa. Și dedesubtul lor, mai mult de un kilometru și jumătate în adâncime și zeci de kilometri în toate direcțiile, se aflau orașele.

Se gândi la coridoarele nesfârșite, aglomerate ale orașelor, forfotind de oameni; apartamente, cantine, fabrici, autostrăzi rulante, toate confortabile și încălzite de prezența omului.

Iar el era izolat în aerul rece și amorf, într-un mic glonț de metal, mișcându-se prin spațiul deschis.

Îi tremurau mâinile și își forță ochii să se concentreze pe banda de hârtie și să citească ceva.

Era o povestire scurtă despre explorarea galactică al cărei erou devenise, destul de previzibil, un pământean.

Baley mormăi exasperat, apoi își ținu răsuflarea o clipă, îngrozit de mojicia pe care o făcuse scoțând un sunet.

Totuși, era ridicol. Pretenția că locuitorii Pământului pot năvăli în spațiu friza naivitatea. Explorare galactică! Galaxia era închisă pentru pământeni. Ea se afla acum în posesia spațialilor, ai căror strămoși fuseseră pământeni cu secole în

Libris.ro Respect pentru oameni și cărți

urmă. Aceștia ajunseseră primii în Lumile Exterioare, descoperiseră că se simt bine acolo, iar urmașii lor închiseseră granițele în nasul emigranților. Înțărcuiseră Pământul și pe verișorii lor pământeni. Iar civilizația urbană făcuse restul, închizându-i pe pământeni în orașe, ridicând un zid de teamă față de spațiile deschise, care îi împiedicase să ajungă în zonele agricole și miniere lucrate de roboți, aflate pe propria lor planetă.

Baley se gândi cu amărăciune: „Pe Iosafat! Dacă nu ne place, hai să facem ceva. Să nu ne pierdem timpul cu povești pentru copii".

Dar nu era nimic de făcut, iar el știa foarte bine acest lucru.

Avionul ateriză. Baley și ceilalți pasageri ieșiră și se împrăștiară fără să se privească unii pe alții.

Aruncă o privire la ceas și decise să se răcorească puțin înainte s-o ia pe autostradă spre Departamentul de Justiție. Se bucură că avea timp. Zarva din jur, uriașul terminal boltit al aeroportului, cu coridoare pornind de la diverse niveluri, toate celelalte lucruri pe care le vedea și le auzea îi dădeau senzația de siguranță și căldură în măruntaiele și pântecele orașului. Iar asta alunga neliniștea și nu mai era nevoie decât de un duș ca să fie toate în regulă.

Îi trebuia un permis de tranzit ca să poată folosi una dintre băile comune, dar prezentarea ordinelor de drum înlătură toate dificultățile. Nu fu nevoie decât de ștampilele de rutină, care îi asigurară privilegii de cabină privată (cu data marcată cu grijă, pentru a evita orice abuz) și un cartonaș cu îndrumări pentru a ajunge în locul repartizat.

Baley era recunoscător pentru senzația pe care i-o ofereau benzile rulante de sub picioare. Era aproape un lux să simtă cum accelerează pe măsură ce trecea de pe o bandă pe alta, îndreptându-se spre interior, către autostrada care gonea. Își luă un ușor avânt spre aceasta, ocupând locul la care îl îndreptățea rangul.

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Nu era oră de vârf și se găseau locuri libere. Când ajunse la baie, nici aici nu era o aglomerație exagerată. Cabina care-i fusese repartizată arăta decent, cu o mică spălătorie automată care funcționa bine.

Cu rația de apă consumată cu folos și îmbrăcămintea curățată, se simțea pregătit să dea ochii cu cei de la Departamentul de Justiție. Ca o ironie a sorții, se simțea chiar vesel.

Subsecretarul Albert Minnim era un bărbat mic de statură, îndesat, rumen și cărunt, cu trupul rotunjit. Răspândea un aer de curățenie și mirosea vag a tonic. Sugera toate lucrurile bune din viață care vin odată cu rațiile generoase obținute de cei cu rang mare în administrație.

Prin comparație, Baley se simțea palid și costeliv. Era conștient de mâinile lui mari, ochii înfundați în orbite, de aspectul ciolănos.

— Ia loc, Baley, îl invită Minnim prietenos. Fumezi?

— Doar pipă, domnule.

În timp ce vorbea, își scoase pipa, iar Minnim împinse la loc trabucul pe care-l scosese deja pe jumătate dintr-un buzunar.

Baley regretă pe loc. Un trabuc era mai bun decât nimic și ar fi apreciat darul. Chiar și cu rația de tutun mărită, care venise împreună cu recenta promovare de la gradul C-5 la C-6, tot nu înota în provizii pentru pipă.

— Te rog, aprinde-o dacă vrei, zise Minnim și așteptă, cu un fel de răbdare părintească în timp ce Baley măsură o cantitate exactă de tutun și fixă mușiucul pipei.

Apoi spuse, cu ochii pe pipă:

— Nu am fost informat despre motivul chemării la Washington, domnule.

— Știu. Dar se poate rezolva chiar acum, zise Minnim zâmbind. Ești transferat temporar.

— În afara orașului New York?

— Destul de departe.

Libris.RO Respect pentru oameni și cărți

Baley ridică din sprâncene și privi atent.

— Cât de temporar, domnule?

— Nu sunt sigur.

Baley era conștient de avantajele și dezavantajele unui transfer. Ca flotant într-un oraș unde nu era locuitor permanent, probabil că va trăi mai bine decât îl îndreptățea gradul lui oficial. Pe de altă parte, era foarte puțin probabil ca Jessie și fiul lor, Bentley, să primească permisiunea să vină cu el. Cu siguranță li se va purta de grijă în New York, dar Baley era o ființă legată de familie și nu-i făcea plăcere ideea despărțirii.

În plus, o detașare însemna o anumită misiune, ceea ce era un lucru bun, și o responsabilitate mai mare decât era de așteptat pentru un detectiv anume, ceea ce-ar fi putut să fie neplăcut. Cu doar câteva luni în urmă, Baley supraviețuise responsabilității unei anchete în cazul uciderii unui spațial chiar lângă New York. Nu era prea încântat de perspectiva unei astfel de misiuni sau a uneia care să se apropie măcar de așa ceva.

— Îmi puteți spune unde merg? întrebă el. Natura detașării? Despre ce este vorba?

Încerca să evalueze cuvintele „destul de departe“ spuse de subsecretar și să facă mici pariuri cu sine în legătură cu noua lui bază de operațiuni. „Destul de departe“ sunase categoric, iar Baley se gândea: Calcutta? Sydney?

Apoi observă că Minnim scoase până la urmă un trabuc și îl aprinse cu grijă.

Baley se gândi: „Pe Iosafat! Îi vine greu să-mi spună. Nu vrea s-o facă“.

Minnim scoase trabucul din gură. Privi fumul și zise:

— Departamentul de Justiție te detașează pentru o misiune temporară pe Solaria.

Pentru o clipă, mintea lui Baley bâjbâi după o localizare amăgitoare: Solaria, Asia; Solaria, Australia…

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Apoi se ridică de pe scaun și spuse apăsat:

— Adică pe una dintre Lumile Exterioare?

Minnim îi evită privirea când îi răspunse:

— Exact.

— Dar nu se poate, spuse Baley. Spațialii n-ar permite prezența unui pământean într-o Lume Exterioară.

— În situații speciale, se schimbă regulile, detectiv Baley. Pe Solaria a avut loc o crimă.

Buzele lui Baley se strâmbară într-un fel de zâmbet reflex.

— E cam în afara jurisdicției noastre, nu-i așa?

— Au cerut ajutor.

— De la noi? De la pământeni?

Baley era sfâșiat între nedumerire și neîncredere. Era de neînchipuit ca o Lume Exterioară să manifeste față de disprețuita planetă-mamă altceva decât desconsiderare sau, în cel mai bun caz, o bunăvoință socială condescendentă. Să ceară ajutor?

— De la pământeni? repetă el.

— Neobișnuit, recunoscu Minnim, dar adevărat. Vor un detectiv de pe Pământ desemnat pentru acest caz. Lucrurile au fost tratate prin canale diplomatice la cel mai înalt nivel.

Baley se așeză la loc.

— De ce eu? Nu mai sunt tânăr. Am patruzeci și trei de ani. Am nevastă și copil. Nu pot pleca de pe Pământ.

— N-a fost alegerea noastră, detectiv Baley. Te-au cerut pe tine în mod special.

— Pe mine?

— Detectivul Elijah Baley, C-6, poliția orașului New York. Știau exact ce vor. Sunt convins că îți dai seama de ce.

Baley zise încăpățânat:

— Nu sunt calificat pentru așa ceva.

— Ei consideră că ești. Se pare că au aflat cum te-ai descurcat cu uciderea spațialului.

Libris.RO Respect pentru oameni și cărți

— Cred că n-au înțeles bine. Probabil li s-a părut că m-am descurcat mai bine decât în realitate.

Minnim ridică din umeri.

— În orice caz, te-au cerut pe tine și noi am fost de acord să te trimitem. Ești detașat. Hârtiile sunt făcute, iar tu trebuie să pleci. În lipsa ta, soția și copilul vor fi întreținuți la nivel de C-7, din moment ce acesta va fi rangul tău pe durata detașării pentru această misiune.

Făcu o pauză semnificativă.

— Îndeplinirea satisfăcătoare a misiunii poate duce la acordarea definitivă a acestui grad.

Lucrurile se petreceau prea repede pentru Baley. Nu putea fi adevărat. Nu *putea* să plece de pe Pământ. Chiar nu pricepeau asta?

Se auzi întrebând cu glas calm, care îi sună forțat în urechi:

— Ce fel de crimă? Care sunt circumstanțele? De ce nu se pot ocupa ei?

Minnim aranjă câteva fleacuri pe birou, cu mâinile lui bine îngrijite. Scutură din cap.

— Nu știu nimic despre crimă. Nu știu care au fost circumstanțele.

— Și atunci, cine știe, domnule? Doar nu vreți să mă duc acolo nepregătit, nu?

Și, din nou, vocea aceea interioară deznădăjduită: „Dar *nu pot* pleca de pe Pământ".

— Nu știe nimeni nimic despre crimă. Nimeni de pe Pământ. Solarienii nu ne-au spus. Asta o să fie treaba ta: să afli de ce este atât de importantă crima, încât le trebuie un pământean ca s-o rezolve. Sau, mai degrabă, asta o să fie *o parte* din treaba ta.

Baley era destul de disperat ca să întrebe:

— Și dacă refuz?

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Sigur că știa răspunsul. Știa exact ce ar fi însemnat pentru el declasarea și, mai mult, pentru familia lui.

Dar Minnim nu spuse nimic despre declasare.

— Nu poți refuza, detectiv Baley, zise el calm. Ai de îndeplinit o misiune.

— Pentru Solaria? Să-i ia naiba.

— Pentru *noi*, Baley. Pentru noi.

Minnim se opri. Apoi continuă:

— Știi care e poziția Pământului față de spațiali. Nu mai e cazul să-ți explic.

Baley știa care e situația, așa cum știa oricine de pe Pământ. Cele cincizeci de Lumi Exterioare, care aveau împreună o populație mult mai mică decât a Pământului, dispuneau, cu toate acestea, de un potențial militar probabil de o sută de ori mai mare. Cu plantele lor subpopulate bazându-se pe o economie robotică pozitronică, producția lor de energie pe cap de locuitor era de mii de ori mai mare decât cea a Pământului. Și cantitatea de energie pe care o putea produce o singură ființă omenească era cea care dicta potențialul militar, standardul de viață, fericirea și toate celelalte.

— Unul dintre factorii din cauza cărora rămânem în această poziție este lipsa de informații, zise Minnim. Chiar așa. Lipsa de informații. Spațialii știu totul despre noi. Trimit suficient de multe misiuni pe Pământ. Noi nu știm despre ei decât ceea ce vor să ne spună. Niciun pământean n-a pus vreodată piciorul pe vreo Lume Exterioară. Totuși, o vei face *tu*.

— Nu pot… începu Baley.

Dar Minnim repetă:

— Ba poți. O să ai o poziție unică. O să te duci pe Solaria la invitația lor și o să îndeplinești misiunea pe care ți-o vor încredința. Când te întorci, o să ai informații utile pentru pământeni.

Baley îi aruncă subsecretarului o privire întunecată.

Libris.RO Respect pentru oameni și cărți

— Adică o să spionez pentru Pământ.

— Nici nu se pune problema de spionaj. Nu trebuie să faci decât ce ți se va cere. Doar să fii cu ochii și cu mintea deschise. Să observi! Când te întorci acasă, observațiile tale vor fi analizate și interpretate de experți.

— Probabil că există o criză, domnule.

— Ce te face să crezi așa ceva?

— Este riscant să trimiți un pământean într-o Lume Exterioară. Spațialii ne urăsc. Cu toată bunăvoința din lume și chiar dacă mă aflu acolo la invitația lor, pot provoca un incident interstelar. Dacă vrea, Guvernul Terestru poate evita fără probleme să mă trimită acolo. Ar putea spune că sunt bolnav. Spațialii au o spaimă patologică de orice maladie. Nu m-ar vrea acolo sub nicio formă dacă ar crede că sufăr de ceva anume.

— Sugerezi să încercăm șmecheria asta?

— Nu. Dacă guvernul n-ar fi avut niciun alt motiv să mă trimită, s-ar fi gândit la asta sau chiar la ceva mai bun și fără ajutorul meu. De unde rezultă că aspectul spionajului este cel cu adevărat important. Și, dacă e real, lucrurile trebuie să fie grave ca să justifice riscul.

Baley aproape că se aștepta la o izbucnire și aproape că ar fi preferat una, pentru că ar fi detensionat atmosfera, dar Minnim nu făcu decât să zâmbească glacial și să spună:

— Se pare că poți vedea dincolo de lucrurile neimportante. Dar nici nu mă așteptam la altceva.

Subsecretarul se lăsă peste birou spre Baley.

— Iată o informație pe care n-o vei discuta cu nimeni, nici măcar cu alte oficialități guvernamentale. Sociologii noștri au ajuns la anumite concluzii în legătură cu actuala situație galactică. Cincizeci de Lumi Exterioare subpopulate, robotizate, puternice, cu oameni care sunt sănătoși și trăiesc mult. Noi înșine, înghesuiți, subdezvoltați din punct de vedere tehnologic, sub dominația lor. Este o situație instabilă.

— Pe termen lung, totul este așa.